

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 15 juni 2000 *

I mål C-348/97,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av K.-D. Borchardt, rätts-tjänsten, i egenskap av ombud, delgivningsadress: rättstjänsten, C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

sökande,

mot

Förbundsrepubliken Tyskland, företrädd av E. Röder, Ministerialrat, förbunds-ekonomiministeriet, och C.-D. Quassowski, Regierungsdirektor vid samma ministerium, båda i egenskap av ombud, D-53117 Bonn,

svarande,

angående en talan om fastställelse av att Förbundsrepubliken Tyskland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt EG-fördraget genom att i strid med

* Rättegångsspråk: tyska.

artikel 2 i kommissionens förordning (EEG) nr 2252/90 av den 31 juli 1990 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 2060/90 om övergångsbestämmelser för handeln med Tyska demokratiska republiken inom jordbruks- och fiskesektorn (EGT L 203, s. 61) tillåta att varor, för vilka exportbidrag beviljades vid importen från Nederländerna, fick införas till Tyskland utan att en mot prisnivån i gemenskapen svarande importavgift togs ut och ställdes till gemenskapens förfogande, samt genom att avskaffa alla tullformaliteter i den inomtyska handeln och inte vidta de åtgärder som var nödvändiga för genomförandet av förordning nr 2252/90,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av ordföranden på sjätte avdelningen J.C. Moitinho de Almeida, tillförordnad ordförande på femte avdelningen, samt domarna L. Sevón (referent), C. Gulmann, J.-P. Puissochet och M. Wathelet,

generaladvokat: A. Saggio,
justitiesekreterare: R. Grass,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 23 september 1999 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Europeiska gemenskapernas kommission har genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 7 oktober 1997, med stöd av artikel 169 i EG-fördraget (nu artikel 226 EG), väckt talan om fastställelse av att Förbundsrepubliken Tyskland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt EG-fördraget genom att i strid med artikel 2 i kommissionens förordning (EEG) nr 2252/90 av den 31 juli 1990 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 2060/90 om övergångsbestämmelser för handeln med Tyska demokratiska republiken inom jordbruks- och fiskesektorn (EGT L 203, s. 61) tillåta att varor, för vilka exportbidrag beviljades vid importen från Nederländerna, fick införas till Tyskland utan att en mot prisnivån i gemenskapen svarande importavgift togs ut och ställdes till gemenskapens förfogande, samt genom att avskaffa alla tullformaliteter i den inomtyska handeln och inte vidta de åtgärder som var nödvändiga för genomförandet av förordning nr 2252/90.

Relevanta bestämmelser

- 2 Artiklarna 1 c och 14.2 i rådets förordning (EEG) nr 804/68 av den 27 juni 1968 om den gemensamma organisationen av marknaden för mjölk och mjölkprodukter (EGT L 148, s. 13; svensk specialutgåva, område 3, volym 2, s. 52) föreskriver att en importavgift skall tas ut vid import av smör.

- 3 Vad avser handeln mellan gemenskapen och Tyska demokratiska republiken (nedan kallad DDR) konstateras i artikel 1.1 i förordning nr 2252/90 att villkoren är uppfyllda för att upphäva uttaget av importavgifter och tillämpningen av andra skatter och kvantitativa restriktioner och åtgärder med motsvarande verkan som följer av det gemensamma systemet för jordbruksprodukter som avses i artikel 1 i rådets förordning (EEG) nr 2060/90 av den 16 juli 1990 om övergångsbestämmelser för handeln med Tyska demokratiska republiken inom jordbruks- och fiskesektorn (EGT L 188, s. 1). Denna senare bestämmelse preciserar att förordning nr 2060/90 är tillämplig på de jordbruksprodukter som anges i bilaga II till EEG-fördraget och på de varor som framställts genom bearbetning av dessa produkter och som anges i rådets förordning (EEG) nr 3033/80 av den 11 november 1980 om fastställande av systemet för handeln med vissa varor som förädlats från jordbruksprodukter (EGT L 323, s. 1), i dess lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 1436/90 av den 21 maj 1990 (EGT L 138, s. 9) (nedan kallade jordbruksprodukter).
- 4 Artikel 1.2 i förordning nr 2252/90 preciserar att detta upphävande ”endast är tillämpligt på produkter för vilka det visas:

- att de helt och hållet erhållits i Tyska demokratiska republiken,
- att de importerats till och övergått till fri omsättning i Tyska demokratiska republiken med uttag av en mot prisnivån i gemenskapen svarande importavgift, eller
- att de importerats från gemenskapen och övergått till fri omsättning i Tyska demokratiska republiken utan att ha beviljats exportbidrag av gemenskapen.

... ”

- 5 Artikel 2 i förordning nr 2252/90 föreskriver följande:

”Bestämmelserna i artiklarna 2—5 i förordning (EEG) nr 1795/90 är tillämpliga på rörelsen mellan gemenskapen och Tyska demokratiska republiken av de produkter och varor som anges i artikel 1 i förordning (EEG) nr 2060/90.”

- 6 Enligt artikel 3 trädde förordning nr 2252/90 i kraft den 1 augusti 1990.

- 7 Tredje övervägandet i förordning nr 2252/90 anger följande:

”För tillämpningen av föreliggande bestämmelser, samarbetar Förbundsrepubliken Tyskland nära med kommissionen för att tillsammans med Tyska demokratiska republiken vidta åtgärder för att garantera att bestämmelserna i den gemensamma jordbrukspolitiken gentemot tredje länder inte kringgås.”

- 8 Femte övervägandet i samma förordning anger följande:

”Det är nödvändigt att upphävandet underordnas vissa villkor, särskilt att produkterna i fråga skall ha sitt ursprung i Tyska demokratiska republiken, för

att förhindra att produkter som inte befinner sig på samma prisnivå som den i gemenskapen importeras till gemenskapen utan att någon importavgift tas ut.”

- 9 Artikel 2 i kommissionens förordning (EEG) nr 1795/90 av den 29 juni 1990 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 1794/90 om övergångsbestämmelser för handeln med Tyska demokratiska republiken (EGT L 166, s. 3) anger följande:

”1. Systemet för gemenskapstransitering är tillämpligt på varurörelserna mellan gemenskapen och Tyska demokratiska republiken.

...

3. Enligt denna artikel skall varurörelserna mellan Förbundsrepubliken Tyskland och Tyska demokratiska republiken anses ha skett inom en enda medlemsstat.”

- 10 Artikel 2 i rådets förordning (EEG) nr 4151/88 av den 21 december 1988 om fastställande av tillämpliga bestämmelser på varor som förts in till gemenskapens tullområde (EGT L 367, s. 1) föreskriver följande:

”Varor som förs in till gemenskapens tullområde skall underkastas tullövervakning från och med införseln.”

- 11 Artikel 1.2 b i förordning nr 4151/88 preciserar att för tillämpningen av denna förordning avses med "tullövervakning" "varje allmän åtgärd, som vidtas av tullmyndigheterna i syfte att säkerställa att tullagstiftningen och, i förekommande fall, andra bestämmelser, tillämpliga på varor som är föremål för tullövervakning, iakttas".

- 12 Artikel 3 i ovannämnda förordning föreskriver följande:

"Varor som förs in till gemenskapens tullområde skall utan dröjsmål av den person som fört in dem till gemenskapen befordras via den rutt som tullmyndigheterna närmare angivit och enligt deras eventuella anvisningar

a) till det tullkontor som anvisats av tullmyndigheterna eller till någon annan plats som de anvisat eller godkänt, eller

b) till en frizon..."

- 13 Artikel 2.1 i rådets förordning (EEG) nr 2144/87 av den 13 juli 1987 om tullskuld (EGT L 201, s. 15) föreskriver följande:

"En tullskuld vid import uppkommer genom

...

- b) olaglig införsel av tullpliktiga varor som finns i en frizon eller ett frilager till en annan del av tullområdet.

...

I denna artikel avses med begreppet 'olaglig införsel' all införsel som strider mot de bestämmelser som antagits för tillämpningen av artikel 2 i direktiv 68/312... som senast ändrats genom anslutningsakten för Spanien och Portugal.

...”

- 14 I enlighet med artikel 26.1 i förordning nr 4151/88 har rådets direktiv 68/312/EEG av den 30 juli 1968 om tillnärmning av lagar och andra författningar om förtullning av varor som anländer till gemenskapens tullområde och om tillfällig förvaring av dessa varor (EGT L 194, s. 13) upphävts genom nämnda förordning, vars artiklar 2 och 3 motsvarar och kompletterar artikel 2 i nämnda direktiv.
- 15 I enlighet med artikel 1.2 d i förordning nr 2144/87 avses för tillämpningen av förordningen med uttrycket ”importtullar” jordbruksavgifter och andra avgifter vid import som införts enligt den gemensamma jordbrukspolitik.

- 16 Artikel 2.1 i rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1552/89 av den 29 maj 1989 om genomförande av beslut 88/376/EEG, Euratom om systemet för gemenskapernas egna medel (EGT L 155, s. 1; svensk specialutgåva, område 1, volym 4, s. 41) föreskriver följande:

”Vid tillämpning av denna förordning skall gemenskapens anspråk på egna medel enligt artikel 2.1 a och b i beslut 88/376/EEG, Euratom anses fastställda så snart som medlemsstatens behöriga organ har underrättat den betalningsskyldige om det belopp som han skall betala. Sådan underrättelse skall lämnas så snart som den betalningsskyldige är känd och gemenskapens anspråk kan beräknas av de behöriga administrativa myndigheterna i enlighet med alla relevanta gemenskapsbestämmelser.”

- 17 Artikel 9.1 första stycket i förordning nr 1552/89 föreskriver följande:

”... varje medlemsstat [skall] kreditera egna medel på det konto som för detta syfte i kommissionens namn öppnats i medlemsstatens finansförvaltning eller hos ett organ utsett av medlemsstaten”.

- 18 Artikel 17.1 och 17.2 i nämnda förordning föreskriver:

”1. Medlemsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att det belopp som motsvarar de enligt artikel 2 fastställda anspråken tillhandahålls kommissionen enligt denna förordning.

2. Medlemsstaterna fritas från skyldigheten att ställa belopp motsvarande fastställda anspråk till kommissionens förfogande endast om dessa belopp inte har uppburits på grund av force majeure. Medlemsstaterna fritas även från denna skyldighet i vissa särskilda fall när det efter en noggrann undersökning av alla relevanta omständigheter i det enskilda fallet visar sig att beloppen på lång sikt är omöjliga att uppbära på grund av skäl som inte kan tillskrivas medlemsstaterna. Dessa fall skall anges i den rapport som föreskrivs i punkt 3, om beloppen överstiger 10 000 ecu...; i denna rapport skall skälen anges till att medlemsstaten inte kunde tillhandahålla beloppen. Kommissionen får inom sex månader vid behov sända sina kommentarer till den berörda medlemsstaten.”

Faktiska omständigheter och det administrativa förfarandet

- 19 Av handlingarna i målet framgår att partier med smör, som exporterats från Nederländerna och som beviljats exportbidrag, importerades till Tyskland via DDR mellan den 15 och den 24 augusti 1994 utan att någon importavgift togs ut.
- 20 Kommissionen underrättade den tyska regeringen genom brev av den 22 juni 1994 om att villkoren i artikel 1.2 i förordning nr 2252/90, som tillåter import till gemenskapen utan uttag av importavgifter, inte var uppfyllda beträffande de ifrågavarande smörpartierna. Då Förbundsrepubliken Tyskland sålunda lagstridigt minskat gemenskapens egna medel anmodade kommissionen den tyska regeringen att senast den 15 september 1994 till kommissionen betala ett belopp om 12 684 800 DEM, vilket motsvarade den importavgift som skulle ha tagits ut.
- 21 Den tyska regeringen hävdade att någon tullskuld inte uppkommit på den grunden att smörpartierna inte förts in till gemenskapen i strid med artikel 2.1 b i

förordning nr 2144/87, särskilt med anledning av vissa särdrag i den inomtyska handeln. Den tyska regeringen gjorde även gällande att förfarandet borde riktas mot framför allt Nederländerna, eftersom det var där som exportbidragen felaktigt utbetalats.

- 22 Den 13 september 1995 inledde kommissionen förfarandet enligt artikel 169 i fördraget genom att skicka en formell underrättelse till Förbundsrepubliken Tyskland.
- 23 Den tyska regeringen bestred i sitt svar av den 12 januari 1996 att den underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt fördraget och upprepade sin inställning att någon tullskuld inte uppkommit vid importen av de berörda smörpartierna.
- 24 Kommissionen skickade genom skrivelse av den 30 oktober 1996 ett motiverat yttrande.
- 25 Den 30 december 1996 svarade den tyska regeringen på det motiverade yttrandet. Den betonade därvid att kommissionen inte i tillräcklig omfattning beaktat den särskilda och exceptionella situation som uppkommit genom den tyska återföreningsprocessen, att kommissionen inte korrekt bedömt den juridiska innebörden av återbetalningen av de i Nederländerna beviljade exportbidragen samt att någon skuld för importavgift inte uppkommit.

- 26 Eftersom kommissionen inte övertygats av dessa invändningar, väckte den förevarande talan.

Prövning i sak

Parternas argument

- 27 Kommissionens första anmärkning utgörs av att Förbundsrepubliken Tyskland i strid med artikel 2 i förordning nr 2252/90 tillät att smörpartier, för vilka exportbidrag beviljats vid exporten från Nederländerna, fördes in i landet mellan den 15 och den 24 augusti 1990, utan att någon importavgift togs ut, och ställdes till gemenskapens förfogande.
- 28 Kommissionen har i detta avseende hävdats att en importavgift skulle ha tagits ut enligt artikel 14.2 i förordning nr 804/68, eftersom villkoren för avgiftsfri import enligt artikel 1.2 i förordning nr 2252/90 i förevarande fall inte uppfyllts. Den avgiftsfria införseln av de berörda smörpartierna stred således mot denna bestämmelse. Till följd av detta åsidosättande av gemenskapsrätten var villkoren i artikel 2.1 b i förordning 2144/87, som reglerar uppkomsten av tullskulder, uppfyllda. Enligt artiklarna 2.1 och 9.1 första stycket i förordning nr 1552/89 borde Förbundsrepubliken Tyskland ha fastställt och ställt till gemenskapens förfogande det belopp som motsvarar importavgiften.
- 29 I första hand har den tyska regeringen hävdats att den inte åsidosatt sina skyldigheter enligt fördraget, eftersom det inte uppkommit någon tullskuld

grundad på en avgift. För att en tullskuld skall uppkomma erfordras enligt artikel 2.1 b i förordning nr 2144/87 inte bara att skyldighet föreligger att erlagga exportavgift utan även att varan förts in olagligt. I förevarande mål är emellertid sistnämnda villkor inte uppfyllt, eftersom det vid den i tvisten aktuella tidpunkten inte förelåg någon skyldighet enligt tullrätten att förtulla de berörda smörpartierna på grund av att de passerat den inomtyska gränsen.

- 30 I detta avseende har den tyska regeringen å ena sidan anfört att förordning nr 2252/90 inte innehåller någon bestämmelse om förfarandet utöver artikel 1.2 andra stycket, som inte är relevant i förevarande mål.
- 31 Å andra sidan har den tyska regeringen hävdatt att de tullformaliteter som skulle iakttas inte heller framgick av hänvisningen i artikel 2 i förordning nr 2252/90 till artiklarna 2—5 i förordning nr 1795/90, eftersom det framgår av artikel 2.1 och 2.3 i sistnämnda förordning att bestämmelserna i förordning nr 2252/90 endast var tillämpliga på handeln mellan DDR och andra medlemsstater än Förbundsrepubliken Tyskland och inte på handeln mellan Förbundsrepubliken Tyskland och DDR. Vidare var artikel 2.3 i förordning nr 1795/90 tillämplig både på varor som omfattades och som inte omfattades av importavgift.
- 32 I andra hand har den tyska regeringen hävdatt att även om artikel 1.2 första stycket tredje strecksatsen i förordning nr 2252/90 inte skulle kunna vara retroaktivt tillämplig på återbetalade exportbidrag, framgår det av denna bestämmelse att det finns ett rättsligt samband mellan exportbidrag och importavgift. Med åberopande av domen av den 9 augusti 1994 i mål C-347/93, Boterlux (REG 1994, s. I-3933), har den tyska regeringen gjort

gällande att det är fråga om ett typiskt fall av en sluten krets. I förevarande fall fastställdes beslutet med förpliktande att återbetala exportbidraget som betalats i Nederländerna av nederländsk domstol. Det har således inte uppkommit någon skada för gemenskapens budget. Enligt den tyska regeringen skall de berörda smörpartierna följaktligen på nytt anses höra till gemenskapens ekonomiska krets, så att det inte längre skulle finnas något skäl att ta ut importavgifter.

- 33 I tredje hand har den tyska regeringen gjort gällande att artikel 2 i förordning nr 1552/89 uppställer som inledande och väsentligt villkor att "gemenskapens anspråk" skall föreligga, det vill säga att en tullskuld uppkommit. Det förhåller sig på samma sätt med artikel 17 i samma förordning, vilken i punkt 1 uttryckligen hänvisar till artikel 2. Eftersom någon tullskuld på grund av en importavgift inte uppkommit, kan det följaktligen inte komma i fråga att framställa ersättningsanspråk mot Förbundsrepubliken Tyskland för icke fastställda och icke erlagda egna medel enligt förordning nr 1552/89.
- 34 Kommissionens andra anmärkning avser den omständigheten att Förbundsrepubliken Tyskland för tidigt avskaffat alla tullformaliteter inom ramen för den inomtyska handeln redan innan återföreningen den 3 oktober 1990 och att Förbundsrepubliken Tyskland inte vidtagit de åtgärder som var nödvändiga för att genomföra förordning nr 2252/90.
- 35 I detta avseende har kommissionen konstaterat att förekomsten av en gemensam marknad nödvändigtvis förutsätter att enhetliga tullavgifter tas ut vid gemenskapens samtliga yttre gränser. Trots olika särskilda tullsystem och oavsett upprättandet av den monetära, ekonomiska och sociala unionen var gränsen mellan Förbundsrepubliken Tyskland och DDR fram till återföreningen gemenskapens yttre gräns. Handeln med jordbruksprodukter reglerades av förordning nr 2252/90 som föreskrev som enda undantag för den inomtyska handeln handel

med sådana varor som inte omfattas av uttag av importavgifter. Syftet med denna förordning var å ena sidan just att förhindra att varor fördes in till Tyskland, i dess egenskap av del av gemenskapen, via DDR utan att importavgifter togs ut samt, å andra sidan, att förhindra att gemenskapslagstiftningen åsidosattes. Förverkligandet av detta syfte förutsatte att tullkontrollåtgärder infördes eller vidmakthölls.

- 36 Den tyska regeringen har genmält att syftet med tull- och jordbruksunionen mellan gemenskapen och DDR just var att avstå från kontroller av varor som passerade den inomtyska gränsen. Grundandet av denna union den 1 juli 1990 och, avseende jordbruksprodukter, den 1 augusti 1990 hade inte bara varit föremål för en överenskommelse mellan de två tyska staterna utan hade även uttryckligen krävts av kommissionen. Samtliga medlemsstater borde på samma sätt delta i att åstadkomma fri rörlighet för varor från båda sidor av den inomtyska gränsen.

Domstolens bedömning

- 37 Först skall kommissionens andra anmärkning undersökas.
- 38 Inledningsvis skall det konstateras att artikel 10 i fördraget av den 31 augusti 1990 om skapandet av en tysk enhet (*BGBI.* 1990, II, s. 889) medförde att gemenskapsrätten blev tillämplig inom DDR:s territorium från och med dess anslutning till Förbundsrepubliken Tyskland, det vill säga den 3 oktober 1990 (se dom av den 7 maj 1997 i mål C-223/95, *Moksel*, REG 1997, s. I-2379,

punkt 22). Av detta följer att DDR fram till detta datum var ett tredje land i förhållande till gemenskapen. Gränsen mellan Förbundsrepubliken Tyskland och DDR utgjorde således gemenskapens yttre gräns och gemenskapens tullbestämmelser som normalt var tillämpliga på produkter från tredje länder var i princip också tillämpliga på produkter från DDR.

- 39 Vad avser jordbruksprodukter upphävdes emellertid från och med den 1 augusti 1990 uttaget av importavgifter och tillämpningen av andra skatter och kvantitativa restriktioner och åtgärder med motsvarande verkan som följer av det gemensamma systemet för nämnda produkter i handeln mellan gemenskapen och DDR i enlighet med artiklarna 1 och 3 i förordning nr 2252/90. Detta upphävande var emellertid endast tillämpligt på produkter för vilka det visats att de uppfyllde ett av de tre villkoren i artikel 1.2 första stycket i förordning nr 2252/90, nämligen:

- att de helt och hållet erhöles i DDR,
- att de importerats till och övergått till fri omsättning i DDR med uttag av en mot prisnivå i gemenskapen svarande importavgift, eller
- att de importerats från gemenskapen och satts i fri omsättning i DDR utan att ha beviljats exportbidrag av gemenskapen.

- 40 Genom att på vissa villkor bevilja ovannämnda upphävande införde således förordning nr 2252/90 ett undantag från gemenskapens tullbestämmelser som normalt är tillämpliga på produkter från tredje länder. Av detta följer att bortsett från tillämpningsområdet för detta undantag var nämnda bestämmelser tillämpliga fram till dagen för återföreningen.
- 41 Dessa bestämmelser innefattar särskilt artiklarna 2 och 3 i förordning nr 4151/88. Av dessa artiklar framgår att de varor som förs in till gemenskapens tullområde skall underkastas tullövervakning från och med införseln och den person som fört in varorna skall omedelbart transportera dessa varor till det tullkontor eller annan plats som anvisats eller godkänts av tullmyndigheten, eller till en frizon.
- 42 Följaktligen var Förbundsrepubliken Tyskland skyldig att behålla tullformaliterna, såsom de som var nödvändiga för tillämpningen av artiklarna 2 och 3 i förordning nr 4151/88, i den inomtyska handeln eller vidta andra åtgärder som garanterade genomförandet av förordning nr 2252/90, för att kunna kontrollera huruvida de jordbruksprodukter som fördes in i gemenskapen uppfyllde något av villkoren i artikel 1.2 första stycket i förordning nr 2252/90 och, om så inte var fallet, tillämpa de olika skatter och andra åtgärder som följde av det gemensamma systemet för nämnda produkter.
- 43 Domstolen påpekar att tredje övervägandet i förordning nr 2252/90 föreskriver att Förbundsrepubliken Tyskland skall nära samarbeta med kommissionen för att i samråd med DDR vidta åtgärder som garanterar att bestämmelserna i den gemensamma jordbrukspolitikens gentemot tredje länder inte kringgås.

- 44 Beträffande den tyska regeringens argument att inrättandet av en faktisk tull- och jordbruksunion grundas på en överenskommelse mellan de två tyska staterna, framgår det av rättspraxis att en medlemsstat inte kan åberopa en överenskommelse som ingåtts med ett tredje land som grund för att underlåta att iakttaga gällande gemenskapsregler (se i detta avseende dom av den 31 mars 1971 i mål 22/70, kommissionen mot rådet, REG 1971, s. 263, punkt 17; svensk specialutgåva, volym 1, s. 551).
- 45 Vad gäller den tyska regeringens påstående om att kommissionen uttryckligen krävt att en faktisk tull- och jordbruksunion skulle upprättas, är det tillräckligt att erinra om att, förutom i de fall där kommissionen uttryckligen har tillerkänts behörighet, den inte kan garantera att ett visst beteende är förenligt med gemenskapsrätten. I alla händelser kan den inte godkänna beteenden som strider mot gemenskapsrätten (dom av den 22 april 1999 i mål C-340/96, kommissionen mot Förenade kungariket, REG 1999, s. I-2023, punkt 31).
- 46 Av detta följer att kommissionens talan skall bifallas såvitt avser den andra anmärkningen.
- 47 Vad avser kommissionens första anmärkning framgår det av artiklarna 1 c och 14.2 i förordning nr 804/68 att en importavgift skall tas ut vid import av smör till gemenskapen.
- 48 Det är ostridigt mellan parterna att de berörda smörpartierna inte uppfyllde något av villkoren i artikel 1.2 första stycket i förordning nr 2252/90 vid

importen till Tyskland och således till gemenskapen. Smörpartierna hade i Nederländerna beviljats exportbidrag, trots att de importerats från gemenskapen och övergått till fri omsättning i DDR.

- 49 Härav följer att de berörda smörpartierna inte kunde åtnjuta upphävande som föreskrivs i artikel 1 i förordning nr 2252/90, varför en importavgift skulle ha tagits ut.
- 50 Vad avser den tyska regeringens argument att någon tullskuld inte uppkommit på den grunden att förordning nr 2252/90 inte föreskriver något förfarande för förtullningen, framgår det av punkt 40 i denna dom att bortsett från tillämpningsområdet för undantaget som införts genom förordning nr 2252/90, förblev de tullbestämmelser som normalt är tillämpliga på produkter från tredje länder tillämpliga fram till dagen för återföreningen.
- 51 I likhet med vad som konstaterats i punkt 41 i denna dom skall dessutom i enlighet med artiklarna 2 och 3 i förordning nr 4151/88 de varor som förs in till gemenskapens tullområde från och med införseln underkastas tullövervakning och den person som fört in varorna skall omedelbart transportera varorna till det tullkontor eller annan plats som anvisats eller godkänts av tullmyndigheten eller till en frizon.
- 52 Det är riktigt att det framgår av artikel 2.1 b i förordning nr 2144/87 jämförd med artikel 26.1 i förordning nr 4151/88 att en tullskuld uppkommer genom att

en vara som är underkastad importavgift förs in till gemenskapens tullområde i strid med de nationella bestämmelser som antagits för tillämpningen av artiklarna 2 och 3 i förordning nr 4151/88. Emellertid framgår det av punkt 42 i denna dom att Förbundsrepubliken Tyskland har avskaffat ovannämnda nationella bestämmelser i strid med gemenskapsrätten. Under dessa omständigheter kan den tyska regeringen inte göra gällande att en tullskuld inte uppkommit för att undandra sig skyldigheten att ta ut importavgifter.

53 Beträffande den tyska regeringens argument att artikel 2 i förordning nr 2252/90 hänvisar till artiklarna 2—5 i förordning nr 1795/90, konstaterar domstolen att även om artikel 2 i förordning nr 2252/90 inte uttryckligen hänvisar till de produkter för vilka det visats att de uppfyller något av villkoren i artikel 1.2 första stycket i denna förordning, är det fast rättspraxis att, när en gemenskapsbestämmelse kan tolkas på flera sätt, företräde skall ges för den tolkning som är ägnad att säkerställa bestämmelsens ändamålsenliga verkan (se särskilt dom av den 24 februari 2000 i mål C-434/97, kommissionen mot Frankrike, REG 2000, s. I-1129, punkt 21).

54 Det framgår av femte övervägandet i förordning nr 2252/90 att upphävandet av importavgifter underställdes villkoren i artikel 1.2 första stycket. Syftet med detta var att undvika att produkter som inte befann sig på en prisnivå som motsvarade prisnivån i gemenskapen importerades till gemenskapen utan att någon importavgift togs ut.

55 Syftet med artikel 1.2 första stycket i förordning nr 2252/90 skulle inte uppnås om, såsom gjorts gällande av den tyska regeringen, ovannämnda bestämmelse

inte var tillämplig på handeln mellan DDR och Förbundsrepubliken Tyskland och om artikel 2.3 i förordning nr 1795/90 även var tillämplig på produkter som underkastas uttag av en jordbruksavgift. En dylik tolkning skulle i själva verket innebära att ovannämnda bestämmelse förlorade sin mening, eftersom varje jordbruksprodukt skulle ha kunnat föras in till Tyskland och således till gemenskapen, oavsett om produkten befann sig på en prisnivå som motsvarade prisnivån i gemenskapen eller inte.

- 56 Härav följer att hänvisningen i artikel 2 i förordning nr 2252/90 till artiklarna 2—5 i förordning nr 1795/90 endast var tillämplig på de produkter som omfattades av upphävandet av uttag av importavgifter vid import från DDR, det vill säga de produkter som uppfyllde något av de tre kraven i artikel 1.2 första stycket i sistnämnda förordning.
- 57 Beträffande den tyska regeringens argument att en nederländsk domstol skulle ha fastställt ett beslut om förpliktande att återbetala exportbidragen som erlagts i Nederländerna, påpekar domstolen att gemenskapsbestämmelserna om import och export tillämpas oberoende av varandra. Även om det tredje villkoret i artikel 1.2 första stycket i förordning nr 2252/90 faktiskt skapar ett band mellan beviljandet av exportbidrag och i synnerhet uttaget av importavgifter, var syftet med detta endast att ange de jordbruksprodukter för vilka detta uttag upphävts i handeln mellan gemenskapen och DDR.
- 58 I detta avseende skall det erinras om att artikel 1 i förordning nr 2252/90 upphävde uttaget av importavgifter endast beträffande jordbruksprodukter för vilka det visats att de uppfyllde något av de tre villkoren i artikel 1.2 första stycket. För det fall inget av dessa villkor var uppfyllt var, såsom framgår av punkterna 40 och 41 i denna dom, gemenskapens tullbestämmelser som normalt

är tillämpliga på produkter från tredje länder tillämpliga, däribland artiklarna 2 och 3 i förordning nr 4151/88. Det var således vid tidpunkten för införseln av de berörda produkterna till gemenskapen och inte vid en senare tidpunkt som dessa produkter skulle uppfylla något av de tre villkoren.

- 59 Denna slutsats bekräftas dels av syftet med artikel 1.2 första stycket i förordning nr 2252/90 som, vilket även framgår av femte övervägandet av nämnda förordning, är att undvika att produkter som inte befinner sig på en prisnivå som motsvarar prisnivån i gemenskapen importeras till gemenskapen utan att någon avgift tas ut, dels av dess lydelse som inte tillåter någon retroaktiv tillämpning.
- 60 Av detta följer att den skyldighet för Förbundsrepubliken Tyskland att ta ut en importavgift för de berörda smörpartierna — vilka beviljats exportbidrag från Nederländerna — som uppkom vid införseln av smörpartierna till gemenskapen, föreligger oberoende av utgången av eventuella förfaranden avseende åsidosättande av gemenskapens exportbestämmelser.
- 61 Vad beträffar domen i det ovannämnda målet Boterlux skall det anges att domstolen i punkt 37 i denna dom konstaterade att exportören av en produkt till ett tredje land berövas sin rätt till bidrag i fall av bedräglig återimport av denna produkt till gemenskapen, trots att vederbörande inte deltagit i bedrägeriet eller var i god tro. Däremot uttalade domstolen sig inte angående skyldigheten att ta ut importavgifter när exportören berövats sin rätt till bidrag.
- 62 Vad avser den tyska regeringens argument att det inte uppkommit någon skada för gemenskapens budget är det tillräckligt att erinra om att en medlemsstats åsidosättande av en skyldighet enligt gemenskapsrätten i sig utgör ett fördragsbrott och det förhållandet att detta åsidosättande inte har medfört skadliga

verkningar saknar relevans (se dom av den 21 januari 1999 i mål C-150/97, kommissionen mot Portugal, REG 1999, s. I-259, punkt 22).

- 63 Slutligen avseende ovannämnda regerings påstående att egna medel som inte fastställts och inte betalats inte kunde utkrävas från Förbundsrepubliken Tyskland eftersom ingen tullskuld grundad på avgift uppkommit, skall det först konstateras att det följer av punkt 52 i denna dom att eftersom den tyska regeringen avskaffat de nationella bestämmelserna för tillämpningen av artiklarna 2 och 3 i förordning nr 4151/88 i strid med gemenskapsrätten, kan den inte göra gällande att någon tullskuld inte uppkommit för att undandra sig skyldigheten att ta ut importavgifter.
- 64 Vidare följer det av punkt 49 i denna dom att en importavgift skulle ha tagits ut för de berörda smörpartierna. Enligt artikel 2.1 i förordning nr 1552/89 skall gemenskapens anspråk på egna medel, såsom de i förevarande mål, anses fastställda så snart som medlemsstaternas behöriga organ har underrättat den betalningsskyldige om det belopp som han skall betala. Det följer av rättspraxis att denna bestämmelse skall tolkas på så sätt att medlemsstaterna inte kan underlåta att fastställa fordran även om de bestrider den, vid äventyr av att gemenskapens finansiella balans annars rubbas, om än bara tillfälligt genom en medlemsstats godtyckliga beteende (se i detta avseende dom av den 16 maj 1991 i mål C-96/89, kommissionen mot Nederländerna, REG 1991, s. I-2461, punkt 37).
- 65 Slutligen skall det konstateras att det framgår av artikel 9.1 i förordning nr 1552/89 att medlemsstaterna skall kreditera egna medel på kommissionens konto. Dessutom framgår det av artikel 17.2 i samma förordning att det endast är om dessa belopp inte upptagits på grund av force majeure eller om det visar sig

att det är omöjligt att uppbära dessa belopp på grund av skäl som inte kan tillskrivas den berörda medlemsstaten, som medlemsstaten fritas från skyldigheten att ställa belopp motsvarande fastställda anspråk till kommissionens förfogande. Den tyska regeringen har emellertid inte åberopat några sådana skäl.

66 Kommissionens talan skall således bifallas även såvitt avser den första anmärkningen.

67 Under dessa omständigheter skall det fastställas att Förbundsrepubliken Tyskland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt EG-fördraget genom att i strid med artikel 2 i förordning nr 2252/90 tillåta att varor, för vilka exportbidrag beviljades vid exporten från Nederländerna, fick införas till Tyskland utan att en mot prisnivån i gemenskapen svarande importavgift togs ut och ställdes till gemenskapens förfogande, samt genom att avskaffa alla tullformaliteter i den inomtyska handeln och inte vidta de åtgärder som var nödvändiga för genomförandet av förordning nr 2252/90.

Rättegångskostnader

68 I enlighet med artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Förbundsrepubliken Tyskland skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Förbundsrepubliken Tyskland har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

följande dom:

- 1) Förbundsrepubliken Tyskland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt EG-fördraget genom att i strid med artikel 2 i kommissionens förordning (EEG) nr 2252/90 av den 31 juli 1990 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 2060/90 om övergångsbestämmelser för handeln med Tyska demokratiska republiken inom jordbruks- och fiskesektorn tillåta att varor, för vilka exportbidrag beviljades vid exporten från Nederländerna, fick införas till Tyskland utan att en mot prisnivån i gemenskapen svarande importavgift togs ut och ställdes till gemenskapens förfogande, samt genom att avskaffa alla tullformaliteter i den inomtyska handeln och inte vidta de åtgärder som var nödvändiga för genomförandet av förordning nr 2252/90.
- 2) Förbundsrepubliken Tyskland skall ersätta rättegångskostnaderna.

Moitinho de Almeida

Sevón

Gulmann

Puissochet

Wathelet

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 15 juni 2000.

R. Grass

D.A.O. Edward

Justitiesekreterare

Ordförande på femte avdelningen